

Concursul Multidisciplinar **BOLYAI FARKAS** Tantárgyverseny,
Concursul național al liceelor cu predare în limba maghiară
Magyar tannyelvű középiskolák országos vetélkedője

Concursul de geografie Teleki Sámuel Földrajzverseny
Geografie umană - Társadalomföldrajz
2015. május 9

Feladatlap

Feladatlap száma	
Elért pontszám	

	Név	Aláírás
Javítóbizottság elnöke		
Javítóbizottság alelnöke Társadalomföldrajz tagozat		

Utasítás

- *Az adatlapot nyomtatott nagybetűkkel töltsd ki!*
- *A feladatok megoldásához számológép nem használható!*
- *A feladatok megoldásához tollat/golyóstollat kell használni!*
- *Az feladatlapon javítani, átírni, radírozni, stb. nem szabad! Az elrontott részt tedd zárójelbe!*
- *A feladatok megoldására 3 óra áll rendelkezésedre! Az elérhető maximális pontszám 100, hivatalból 10 pont jár.*
- *Piszkozatként a lap hátoldalát használhatjátok.*

I. Nevezd meg a következő fogalmakat!

- a. A nagyváros és a város környéki települések együttese.
- b. A városok számának, a városi lakosság arányának a növekedése.
- c. Banántermelő közép-amerikai országok csoportja.
- d. Észak-Amerika, Európai Unió és Japán gazdasági háromszöge.
- e. Olyan államterület, amelynek nem áll fenn területi folytonossága az anyaországgal.
- f. Két vagy több város összenövésével létrejött városeyüttes.
- g. Erősen hanyatló városrész, ahol egy etnikum tagjai a többiektől térbelileg elkülönülve élnek.
- h. Az adott ország egy év alatt megtermelt összes jövedelme.
- i. A lakosság nemenkénti korelosztását ábrázoló grafikon.
- j. Az újonnan iparosodó országok első hullámába tartozó, Japánt követő, kelet- és délkelet-ázsiai államok beceneve.

a.
b.
c.
d.
e.

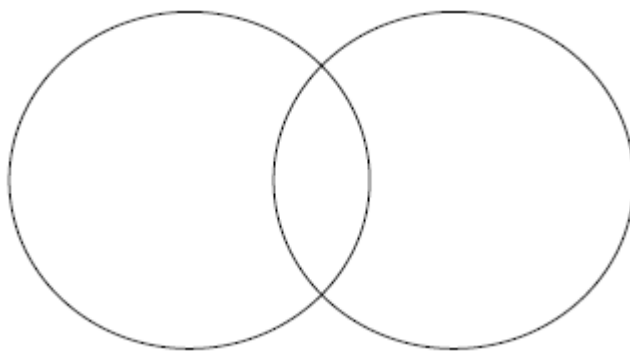
f.
g.
h.
i.
j.

10 pont

II. Csoportosítsd a fejlett illetve a fejlődő országokra vonatkozó megállapításokat! Írd a megállapítások sorszámát a halmazábrába a megfelelő helyre!

Fejlett országok

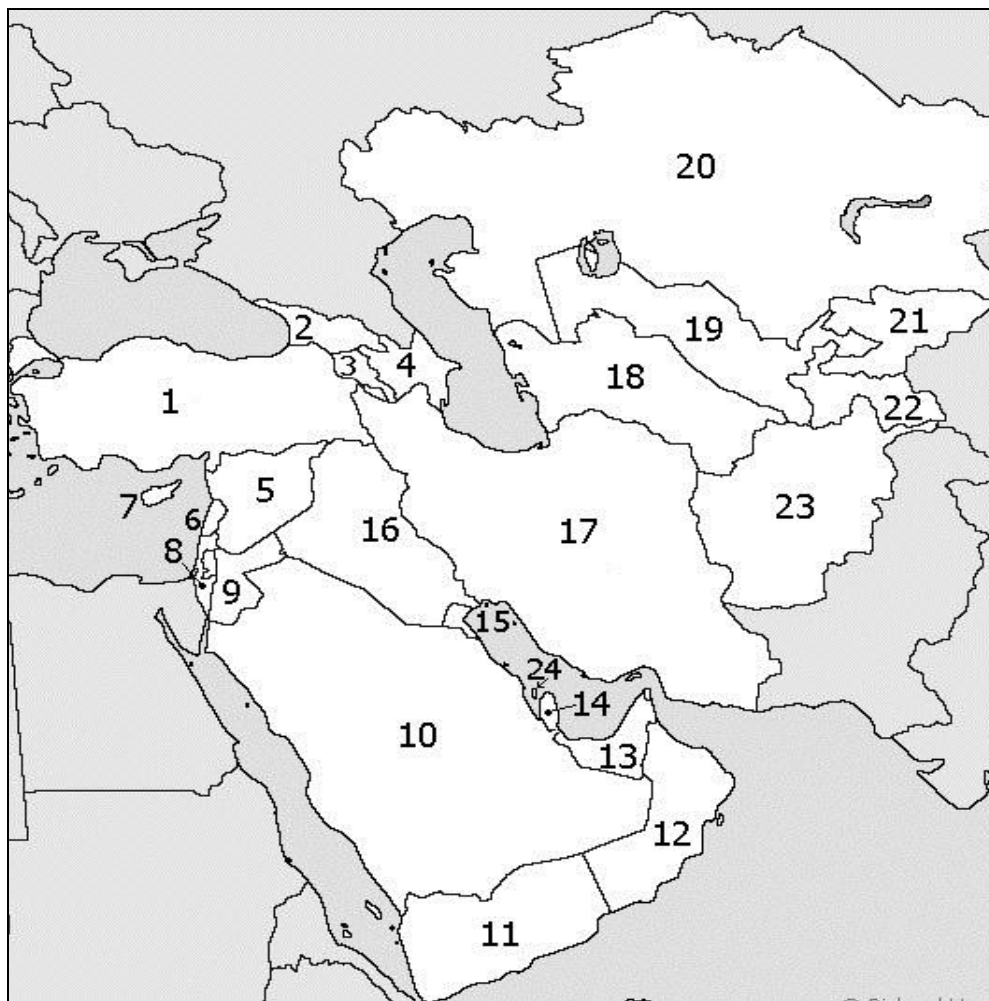
Fejlődő országok

- 1. Alacsony a természetes szaporulat.
- 2. A lakosság jelentős része költözik a városokba.
- 3. Foglalkozási szerkezetükben meghatározó a terciér szektor.
- 4. Magas a szakképzetlen munkaerő aránya.
- 5. A világgazdasági folyamatok fő irányítói.
- 6. Kevés a működő tőke-kivitelük.
- 7. GDP-jük legalább 20000 dollár/fő.
- 8. A „Globális Dél” államai ezek.

8 pont

III. Tanulmányozd a térképvázlatot, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

a) Nevezd meg az alábbi számokkal jelölt országokat és azok fővárosát!

- 3:
 4:
 5:
 12:
 14:
 19:
 20:
 21:

8 pont

b) A számokkal jelölt országok közül nevezz meg öt monarchiát!

.....

2,5 pont

c) A számokkal jelölt országok közül nevezz meg egyet, melynek területén enklávét találhatók! Írd mellé az enklávét nevét is!

.....

2 pont	
--------	--

d) A 11-es számmal jelölt ország belső konfliktussal küszködik. Nevezd meg az államot és írd le a konfliktus okát!

.....
.....

1,5 pont	
----------	--

e) Töltsd ki a táblázatban a kért adatokat!

Ország számjele	Az országban uralkodó vallás	Az ország hivatalos nyelve a következő nyelvcsaládhoz tartozik
1		
8		
17		
20		

4 pont	
--------	--

f) Döntsd el, hogy a térképen számokkal jelölt országok közül melyekre igazak az alábbi állítások! Írd az állítások után az ország nevét! *Egy állítás mellé csak egy ország neve kerülhet!*

- 1) Legértékesebb energiahordozója a karagandai feketekőszén.
- 2) Ebben az országban találjuk a zarándokvárost, Medinát.
- 3) Kis szigetország, ma már az arab világ pénzügyi és szolgáltató központja.
- 4) Itt található Közép-Ázsia legnagyobb városa, amely egyben az ország fővárosa és fontos textilipari központ is.
- 5) Iszlám (síita) vallású, de nem arab lakosságú ország, kurd kisebbséggel.
- 6) „A tömjén földje” ebben az arab-félszigeti országban világörökségi helyszín.
- 7) Az országot Ázsia Svájcának is nevezik gyönyörű hegyvidékei miatt, középső részén húzódik a Tien-san.
- 8) Ennek a kőolajban szegény, közel-keleti ország gazdaságának fontos ágazata a turizmus, legnépszerűbb turista-célpontja pedig Petra, a híres romváros.

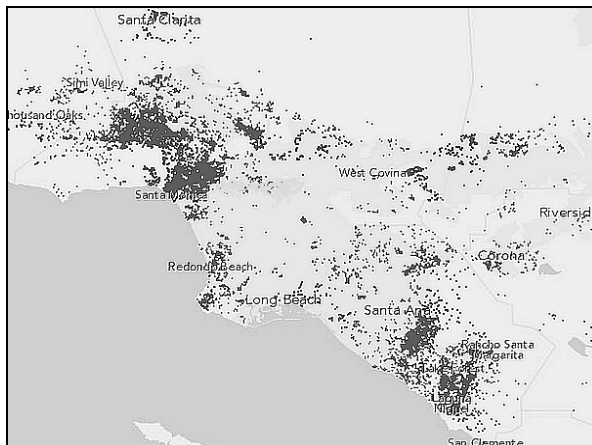
4 pont	
--------	--

22 pont	
---------	--

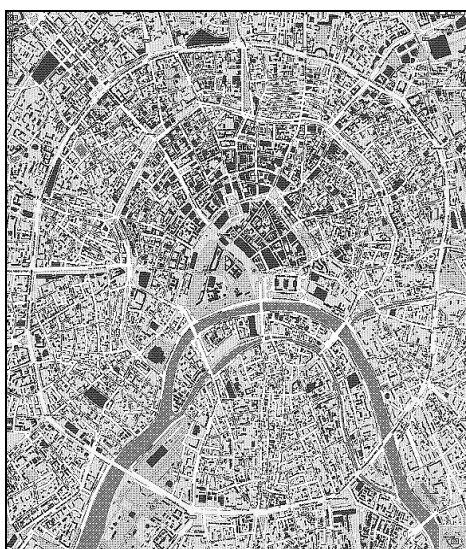
IV. Az alábbi, 1- től 5-ig terjedő számokkal jelölt képek különböző város alaprajzokat ábrázolnak.

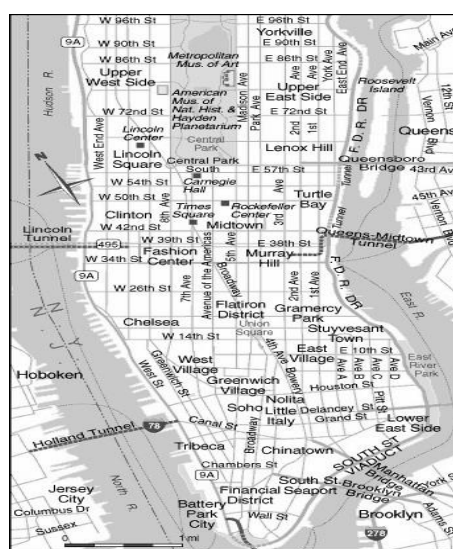
1.

2.

3.

4.

5.

a) Nevezd meg mindegyik alaprajz típust:

1.
3.
5.

2.
4.

b) Írj egy-egy tényezőt, amelyek hozzájárultak minden egyes alaprajz típus kialakulásához, valamint egy-egy példát mindenikre:

1.
2.
3.
4.
5.

10 pont	
---------	--

V. Írd a meghatározások elé a megfelelő betűjelet!

- A. geotermikus energia B. vízenergia C. szélenergia
D. napenergia E. árapály energia

- 1. Felhasználása főleg a mediterrán éghajlaton, a gazdagabb országokra jellemző.
- 2. Hasznosítása elsősorban a tengerpartokra jellemző (Hollandia, Dánia).
- 3. Hasznosításának nagy hagyományai vannak Izlandon.
- 4. A fejlett országokban a termelés az elmúlt 30 évben nem nőtt jelentősen.
- 5. A szakemberek ma ezt tartják a legígéretesebb megújuló energiaforrásnak.
- 6. Az első erőmű, amely ezt a fajta energiát hasznosította, az 1980-as években a Mojave-sivatagban (AEÁ) épült.
- 7. Ezt az energiát felhasználó csúcserőművek csak reggel és este üzemelnek
- 8. Felhasználása az ipari forradalomig Európa-szerte általános volt, a gőzgép azonban háttérbe szorította.
- 9. Románia teljes villamos energia termelésének kb. 8%-át adja ez az energia.
- 10. Az első erőmű, amely ezt a fajta energiát hasznosította, az 1960-as években, Franciaországban St. Malo város közelében épült.

5 pont	
--------	--

VI. Olvasd végig az alábbi szövegrészletet a globalizációról és válaszolj a kérdésekre!

A Center for Economic Policy Research nevű londoni kutatóintézetnek egy 2002 júliusában publikált jelentése szerint a szabadkereskedelem- a vámok csökkentése és a nemzetközi kereskedelem bátorítása- számottevően hozzájárult a gazdasági növekedéshez, és mind a szegények, mind a gazdagabbak jövedelmét megnövelte. „*A nyomorban élők aránya ma kisebb, mint valaha*”- húzta alá a jelentés. A szerzők elismerték, hogy azoknak a száma, akik naponta 1 dollárnál kevesebből tartják fenn magukat, nemigen változott 50 év alatt. Arányuk viszont a felére csökkent: 1950-ben az emberiség több mint fele élt nyomorban vagyis kevesebb mint napi 1 dollárból, 1992-ben pedig már csak 24 százalék. „*Noha természetesen ma is túlságosan sok a szegény, a globalizáció sokat tett a probléma felszámolásáért annak arányait tekintve*” írták a szerzők. A globalizáció kritikusaik azon állítására, hogy a multinacionális vállalatok gyakran kihasználják a fejlődő országok munkásait, nevetséges bérekért és rossz munkakörülmények között dolgoztatják őket, a szerzők azt válaszolták, hogy bár ez sokszor igaz, a helyi vállalatok általában még annál is rosszabbak, ráadásul a bérek reálértéke szinte mindenhol nőtt.

Ma *mélyszegénységben* élők azokat nevezzük, akik kevesebb, mint napi 1,25 dollárból élnek. 1990-ben a világ népességének 43 százalékára volt ez igaz, 2010-ben viszont már csak 21 százalékukra.

a) Miért nem tartják kiemelt problémának, hogy a multinacionális vállalatok kihasználják a munkásokat?

b) 1950-ben a Földön 2525 millió, 1992-ben pedig 5495 millió ember élt. Mennyi embert érintett e 2 évben a nyomort jelentő napi 1 dolláros „megélhetés”?

1950: főt. 1992: főt

c) A szegénységet jellemző adatok közül melyik változott 1950-től 1992-ig kedvezően?

Karikázd be a helyes válasz sorszámát!

1. a napi 1 dollárból élők száma

2. a napi 1 dollárból élők aránya

d) 1990-ben a Földön 5320 millió, 2010-ben pedig 6916 millió ember élt. Hány emberre jutott e 2 évben a mélyszegénységet jelentő napi 1,25 dolláros jövedelem?

1990: fő 2010: fő

6 pont	
--------	--

VII. a) Nevezd meg a térkép alapján a számmal jelölt nagyvárosokat, melyek a Ruhr konurbációt alkotják!

1. 2.

3. 4.

b) Írj két telepítő tényezőt, amelyek Európa legnagyobb ipari központjának a kialakulásában szerepet játszottak:

1.

2.

c) Írj három új gazdasági ágazatot, amelyek annak következtében jelentek meg, hogy az iparvidék válságba került:

1. 2.

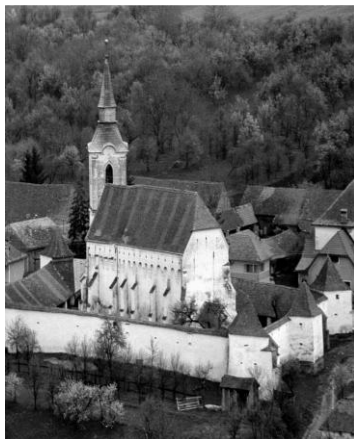
3.

7 pont	
--------	--

VIII. Tanulmányozd a képeket és válaszolj a kérdésekre!

1

2

3

4

5

6

7

8

9

a) Nevezd meg a képeken látható műemlékeket és a településeket, ahol azok épültek!

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

9 pont	
--------	--

b) Nevezd meg az alábbi műemlékek építészeti stílusát!

2.
4.
6.

3 pont	
--------	--

c) Írd az állítások után a megfelelő település nevét:

1. Erődített templomának freskói László király és a kun vezér harcát ábrázolják, várfalai mentén a falu lakói tárolókat alakítottak ki, ahol a mai napig gabonát és szalonnát raktároznak.
2. Innen indult az 1764- es Habsburg ellenes székely felkelés, amelynek véres elfojtását idézi a Siculicidium emlékmű.
3. Várkastélyát 1631- ben építették ki pompás udvarházzá, itt töltötte gyermekkorát Bethlen Gábor erdélyi fejedelem
4. A város a Maros mentén fekszik, nagyszámú örmény lakossága 1668- ban telepedett itt le.
5. Erődített temploma a XIV. század második felében épült gótikus stílusban, szentélyének flórális díszítése azonban igazi reneszánsz remekmű.

5 pont	
--------	--

d) Ismerd fel az alábbi jellemzések alapján a híres személyiségeket!

1. 1893.-ban született, Zsögödön, Mohy Sándor szerint: „... munkáin a fény a főszereplő”.
.....
2. 1897.-ben született Udvarhely megyében, híres tanítása: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne”.
.....
3. A „legnagyobb székely” fő munkája 1863-73 között jelent meg, etnográfiai és történelmi szempontból ma is számottevő mű.
.....
4. Csíkbán született 1901.-ben, a csángók történetének, kultúrájának kutatója volt, ő szervezte meg először az Ezer Székely Leány Napja ma is élő rendezvényt.
.....
5. 1896.-ban született Csíkszentdomokoson, jelmondataul a „Non recuso laborem” - nem futamodom meg a munkától- mondatot választotta.
.....

5 pont	
--------	--

22 pont	
---------	--

